

Een nieuwe vogel voor de Nederlandsche Fauna.

In mijn opstel in de vorige aflevering van dit Tijdschrift sprak ik aan het slot, naar aanleiding van het voorkomen van Aziatische lijsters in ons land, de meening uit, dat Nederland, meer dan men weet, bezocht wordt door vogels uit verre streken, die bij uitzondering van hun gewonen weg zijn afgedwaald. Ik voegde daarbij de opwekking aan kenners, om toch vooral op te letten op al wat aan vogels onder hun bereik komt, en de Heer Thijsse was zoo vriendelijk, in een afzonderlijk stukje nog eens met bijzonderen nadruk dit opletten aan te bevelen.

Ik had waarlijk niet durven hopen, dat zóó kort na de publicatie van mijn opstel mijne opwekking zou leiden tot eene bijzonder belangrijke vondst, waardoor mijn bovengemelde meening schitterend wordt bevestigd. Ik had niet gedacht, dat ik slechts eenige weken later de pen zou moeten opvatten ten einde de ontdekking te vermelden van een vogel, die nog nooit in Nederland was waargenomen.

Hoe dit gebeurd is, wil ik hieronder eens uiteenzetten.

In dato van 26 October schreef mij de jongeheer J. van der Werff, leerling aan de H. B. S. te Leeuwarden, dat hij bij een poelier aldaar een kleine eend had gezien ter grootte van een taling, die evenwel van de gewone zomer- en wintertaling in sommige opzichten afweek en aan den anderen kant kenmerken toonde, die meer aan de slobbeend (*Spatula clypeata* [L]) deden denken.

Dadelijk na ontvangst van zijn brief verzocht ik mijn correspondent telegrafisch, den vogel voor mij aan te koopen en, in verband met vrees voor bederf bij het tamelijk warme weder, niet eerst aan mij, maar direct aan den heer Ter Meer, praeparator te Leiden, op te willen zenden. Bereidwillig werd aan dit verzoek voldaan en na een paar dagen ontving ik bijna gelijktijdig twee brieven uit Leiden, een van den heer Ter Meer om mij te melden dat de vogel goed aangekomen en onder behandeling was genomen, en een van den Heer Dr. O. Finsch, den Conservator van het Museum. Beide Heeren verklaarden het eendje te zijn: een exemplaar van *Querquedula discors* (L.), eene in Amerika thuis behoorende talingsoort.

De heer dr. Finsch schreef mij: „Het is zonder eenigen twijfel een jong mannetje in onvolkomen klee van gezegde soort, die broedt in het noorden van Noord-Amerika (Alaska, enz.) en in de noordelijke deelen der Vereenigde Staten (Wisconsin, enz.), terwijl zij ook zuidelijk tot bij Texas als broedvogel is gevonden. In den winter verblijft zij in Mexico, West-Indië, Midden-Amerika, Ecuador, Peru en gaat tot in Brazilië.“

Voor Nederland is deze taling nieuw en in de literatuur zijn slechts zeer enkele gevallen van haar voorkomen in Europa geboekstaafd. Voor zoover wij hebben kunnen nagaan bepalen zich deze gevallen tot drie. Vooreerst werd ongeveer in het midden van deze eeuw een exemplaar bemachtigd bij Carentan, departement der Manche (Frankrijk), verder een oud ♂ half April 1886 bij Saby in Jutland en eindelijk werd nog een ♂ geschoten bij Dumfries (Schotland). De datum, waarop dit laatste is geschied wordt er niet bij opgegeven.

Alzoo is de thans gevonden vogel het vierde bekende stuk voor Europa; het is weder een ♂ en is den 24^{en} October dezes jaars in een eendenkooi bij Dockum gevangen.

De heer ter Meer heeft het eendje opgezet en toen het zoover klaar was aan mij gezonden, om te bezichtigen en te beschrijven. Ik was er, zooals men begrijpt, zeer begeerig naar, die nieuwe aanwinst voor onze fauna eens van alle kanten te bekijken en was dan ook niet weinig verheugd, toen den 9^{en} November een kistje uit Leiden kwam, waaruit ik met veel omzichtigheid en het noodige respect de noviteit te voorschijn kon halen. Het is een zeer mooi exemplaar, waarvan ik hier de nauwkeurige beschrijving laat volgen:

Voorhoofd en bovenkop donkerbruin, alle vederen met zéér smalle lichtere randjes; dit donkerbruin loopt als een breede streep, meer en meer met lichtgeelbruin gemengd tot in den achterhals; boven het oog een onduidelijke lichte streep met vele donkere punten en vlekjes; over de vleugels en door het oog naar achteren een donkere streep, die zich bij het achterhoofd verliest; terzijde van den bek twee witte vlekken; kin en keel wit. Wangen en zijden van den hals witachtig geel met talloze donkerbruine stippen en korte lijntjes; voorzijde van den hals lichter en minder gevlekt. De vederen op krop, borst en buik zijn licht geelbruin met sikkelvormige donkerbruine vlekken, waardoor de geheele onderzijde een als 't ware vrij regelmatig gemarmerd voorkomen krijgt; op de zijden van den romp zijn de bruine vlekken veel breeder, zoodat het voorkomen dier deelen donkerbruin is met geelwitte vederranden. Mantel en schoudervederen zwartbruin met smalle lichte zoomen.

Dekvederen van den vleugel fraai helderblauw, maar de kleine veertjes aan de vleugelbocht licht bruingrijs; de spiegel, die door een breed witten band van de blauwe bovenste dekvederen is gescheiden, is glanzend goudgroen. Vleugelpennen van de eerste orde zwartbruin met lichtere schachten; die

van de tweede orde zeer verlengd, bronsbruingroen met een lichte lengtestreep en licht geelwitte randen; onderzijde van den vleugel bruin en wit gevlekt.

Rug en stuit zwartgroen met lichtgrijze boogvormige vederrandjes, evenals de bovendekvederen van den staart. Staartpennen ongeveer eenkleurig donkerbruin met smalle witte en witgele zoomen; bek donker op zwart af. Voetwortel en teenen okergeel, zwemvliezen grauwwaart.

Over het algemeen genomen gelijkt mijn vogel wel eenigzins op het jonge mannetje van de zomertaling (*Q. querquedula* [L.]), maar zet men beide naast elkaar, zooals ze nu op dit oogenblik voor mij staan, dan valt het verschil dermate in het oog, dat men er niet aan twifelen kan, dat men twee afzonderlijke soorten voor zich heeft.

De bek van *Q. querquedula* is langer en gestrekter en de teekening aan wangen, halszijden en voorhals met veel langer strepen en lijnen. Bij *discors* hebben deze deelen een duidelijk gespikkeld karakter. Bij *Querquedula* is de krop lichtbruin met donkere vlekken en borst en buik bijna uniform wit of lichtbruin terwijl bij *discors* de geheele onderzijde dicht gevlekt is. Het blauw der vleugeldekvederen is veel fraaier en helderder dan bij *discors* en doet aan de azuurtint van diezelfde vederen bij het ♂ van de slobbeend (*Spatula clypeata* [L.] denken. Bij de zomertaling is dit blauw veel doffer. De goudgroene spiegel herinnert evenzoo veel meer aan *S. clypeata* dan aan *Q. querquedula* en eindelijk zijn de pooten van *querquedula* bruinzwart terwijl die van *discors* geel zijn. Dit laatste vooral is een zeer duidelijk kenmerk.

Behalve onze gewone zomertaling die ook bij ons

te lande broedt en tot het palaeartisch gebied behoort, worden nog vier vormen van het geslacht *Querquedula* onderscheiden. Twee daarvan (*Q. versicolor* en *Q. puna*) behooren thuis in Z.-Amerika, terwijl de beide overige (*Q. discors* en *Q. cyanoptera*) tot de Noord-Amerikaansche fauna behooren. De soorten van dit geslacht zijn alle gekenmerkt door de min of meer intensief blauwe kleur der bovenste vleugeldekvederen.

Of *Q. discors* zich reeds in een Nederlandschen naam verheugt, weet ik niet. In 't geheel (zie o. a. R. B. Sharpe, *British birds* II p. 294 en R. Ridgway, *Manual of North American Birds* p. 93) heet zij blue-winged teal, terwijl *Q. cyanoptera* (Vieill.) Cinnamon teal (kaneelkleurige taling) wordt genoemd. Ik acht eerstgenoemden naam wel juist met het oog op den fraai blauwen bovenvleugel en stel daarom voor, tenzij aan den vogel reeds een andere benaming is gegeven, hem ook bij ons: Blauwvleugeltaling te heeten.

Ten slotte een woord van dank aan den jonheer Van der Werff, die zijne moeite van het zoeken bij poeliers thans rijkelijk beloond ziet met de vondst van een geheel nieuwen vogel voor onze fauna, en die zich voor de ornithologie in het algemeen en voor de Nederlandsche in het bijzonder dus zeer verdienstelijk gemaakt heeft.

Moge dit voorbeeld van ijver meer en meer navolging vinden en moge het nog meer dan eens gebeuren, dat een nieuwe vogelsoort in de rij van onze Ornis wordt ingelijfd.

Doorn, 11 Nov. 1899.

MR. R. BN. SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG.

Een Ontmoeting.

Het is een paar jaar geleden, maar mijn herbarium ligt naast mij, om mijn geheugen op te scherpen. Ik weet nog heel goed, dat mijne stemming niet rooskleurig was, toen de trein Hattem naderde; want in Hattem moest ik twee volle uren wachten op eene aansluiting. Heel alleen, op een snikheuten Juli-dag! Het was veel te warm, om in het mij onbekende Hattem te gaan dwalen, het station lag zoo open in den zon — bah, wat een stof! Men ziet, ik was op dat oogenblik een rechte pruttelaarster. En toen de trein stilstond? Weg was mijn booze bui, want daar langs den spoorlijn, groeide en bloeide een heerlijke bloemenschat. Spoedig had ik eene heele collectie; enkele planten moesten dienen, om minder mooie exemplaren in mijne verzameling te vervangen; andere ontbraken daar nog in, als: *Trifolium minus*, *Gnaphalium silv.* en *Turritis glabra* (de laatste bijna uitgebloeid).

En daar opeens lag ik met een soort van vreugdekreet op mijne knieën, bij een veld bloeiende hop, midden in de

barre zon! (Ik heb altijd gedacht, dat hop in bosschen en onder kreupelhout groeide, zoo geeft ook Heukels en Suringar het aan; (in mijn ouden druk tenminste).

„Zeker iets moois gevonden!” hoorde ik roepen, en een oude heer stond op een afstand lachend toe te zien. Ik schaamde me wat over mijn dwazen uitval, maar kom! de heer scheen ook een natuurliefhebber, hij kon dus begrijpen, dat iemand met een plant blijde kan zijn.

„Nu, mijn vondst is geloof ik niet zoo heel vreemd,” was mijn antwoord, „maar toch ben ik er blijde mee, want het is voor het eerst van mijn leven, dat ik hop zie.”

„En hoe weet u dan, dat het hop is?”

„Och, ik heb er al zoo lang naar gezocht en mij de eigenschappen goed in het hoofd geprent, 't moet hop zijn.”

„Nu, wees maar gerust, 't is hop.”

„Kent u den Latijnschen naam ook?”

„Zeker, *Humulus Lupulus*.”